

Innhold

Barnehagens samtaler	11
KAPITTEL 1 – Liv Gjems	
Innledningskapittel	12
Bakgrunn for boken	12
Om prosjektet som er utgangspunkt for denne boken	14
Hvordan boken er bygd opp	17
Samtaler	18
Språk	20
Om å lære seg samtalekompetanse	22
Forventninger til samtalepartnere	23
Samtalesforskning med små barn	25
Lære om ord og begreper	28
Lære om omgivelsene	29
Metodisk tilnærming.....	32
Etnografisk forskning for å beskrive og forstå barnehagens samtalepraksis	33
Observasjonsstudier på mikronivå	35
KAPITTEL 2 – Liv Gjems	
Hverdagssamtalene – barnehagens glemte læringsarena?	43
Samtalen som viktig læringsarena	46
Lære i interaksjon og samtale med andre	47
Hverdagssamtalenes betydning for barns læring	48
Det dialogiske idealet	50
Metodisk tilnærming.....	51
Gjennomføring	52
Transkribering	53
Analyser	53
Trinn 1: Resultater fra videoobservasjonene	54
Åpne spørsmål og invitasjoner.....	55
Trinn 2: Resultater fra studentforskernes lydopptak	56
Førskolelærerstudentenes datamateriale	57
Åpne spørsmål og invitasjoner.....	57
Hvilke barn deltok aktivt?	59
Spørsmål om å tenke, mene eller tro	60
Samtaler om følelser	62
Oppsummering og diskusjon	62
Pedagogiske implikasjoner	64

 KAPITTEL 3 – Marit Skarbø Solem

Emneutvikling i samtaler mellom barn og førskolelærere i barnehagen ...	68
Innledning	68
Samtaler i barnehagen – institusjonelle samtaler	69
Asymmetri, makt og dominans	71
Metodisk drøfting	72
Analyse og diskusjon	74
Eksempel 1 «Drøm»	76
Eksempel 2 «Rosa rom»	80
Eksempel 3: «Stikke av til byen»	83
Oppsummering og pedagogiske implikasjoner	87

KAPITTEL 4 – Trine Solstad

Litterære samtaler i barnehagen.....	92
Å lytte, assosiere og samtale for å skape mening i tekst	92
Hva er en samtale?.....	93
Litterære samtaler	96
Tekstbegrepet	97
Forskningstilnærming til litterære samtaler i barnehagen.....	98
Strategier for å skape inferenser i og utenfor teksten	100
Å snakke om det som ikke er til stede i øyeblikket	102
Å samarbeide om å skape mening.....	106
Resepsjonsetetikk.....	109
Avrunding og pedagogiske implikasjoner	116

KAPITTEL 5 – Norunn Askeland og Eva Maagerø

Fagspråk i barnehagen. Fra riddere til gravemaskiner	119
Innledning	119
Metode for delprosjektet fagspråk i barnehagen	120
Fagspråk	122
Terminologi	123
Taksonomier	127
Metaforer	130
Maskinen kroppen.....	131
Den fantastiske kroppen din	132
Nominaliseringer	135
Setningsnivået	136
Sjanger og tekstnivå	140
Avsluttende kommentarer	143

KAPITTEL 6 – Turid Thorsby Jansen og Kristin Rydjord Tholin

Førskolelærernes handlinger og barns språklige deltakelse i

prosjektsamtaler	148
Innledning	148
Teoretiske perspektiver	150
Handlingskompetanse	150
Innrammet improvisasjon	151
Førskolelæreren som samtaleleder	153
Prosjektsamtaler	155
Oppsummerende betraktninger	156
Metodologisk tilnærming	157
Resultater	159
Bruke ord, uttrykk og formuleringer som inviterer til deltakelse ...	159
Bekreft gjennom kroppslig kommunikasjon	161
Tid til å tenke	162
Møte det uventede	163
Bruke ulike artefakter	165
Flerfaglig handlingsberedskap	167
Flerfaglige handlinger	171

KAPITTEL 7 – Willy Aagre

Hva slags innsikt om barnets språk formidles i foreldresamtaler?	176
Innledning	176
Hva slags informasjonskanal er foreldresamtalen?	180
Goffmans forståelse av rammenes betydning	181
Noen sentrale begreper om språk og språkutvikling i førskolelærerutdanningen	183
Metode	185
Resultater	189
1 Beskrivelsene av barnas språk i foreldresamtalene	189
Om komparative beskrivelser av språk	191
2 Hvilket språk om språket foretrekker pedagogene?	193
Drøfting av noen funn om språkbruken i foreldresamtalene	196
Et siste søkelys på fagligheten i utdanningen og i barnehagen	198

KAPITTEL 8 – Liv Gjems

Hvordan lære om språk og kunnskap i barnehagen – gjennom samtaler

eller ...?	202
Barn er aktive kunnskapssøkere	206
Lære om språk	207
Lære om verden	209
Førskolelærere som deltakende veileder i barns aktiviteter	210

KAPITTEL 9 – Gunvor Løkken

Epilog	215
Flerfaglig barnehagepedagogikk	216
Foreldresamtalens fagspråk	218
Barnebøkernes fagspråk og prosjektsamtaler omkring et faglig innhold	221
Emneutvikling og hverdagssamtale	223
Før språket	227
Litterære samtaler	230
Om forfatterne	233